

świętego kapłana-męczennika. Akt kanonizacji, który ogłosił gruziński Katolikos-Patriarcha Eliaz II w katedrze Swetichoweli w Mcchecie, brzmiał: „**W imię Ojca i Syna, i Świętego Ducha, i świętego soboru Gruzńskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego ogłaszam ojca archimandrytę Grzegorza Peradze kanonizowanym jako świętego i odtąd będzie nazywany świętym kapłanem-męczennikiem. Amen**”.

Oprac. ks. Henryk Paprocki

OGŁOSZENIA

1. Z okazji święta naszej Kaplicy Redaktor gazetki składa serdeczne podziękowania na ręce **Pani Eugenii Konickiej, Państwu Magdalenie i Joelowi Hendersonom, Państwu Arturowi i Alinie Godun** oraz **Pani Barbarze Żukowskiej** za okazanie ogromnego wsparcie w wydawaniu „Białego Anioła”. Niech św. męcz. Grzegorz pomaga Państwu we wszystkim i modli się za Was do Boga!
2. W dniach 6-8 grudnia w Instytucie Studiów Wschodnich Uniwersytetu Warszawskiego odbędzie się X Sesja Kaukazologiczna poświęcona 70 rocznicy śmierci św. Grzegorza Peradze. Program konferencji jest dostępny na stronie internetowej naszej kaplicy: <http://liturgia.cerkiew.pl>

NABOŻEŃSTWA

5. 12. – Całonocne czuwanie przed świętym męcz. archimandryty Grzegorza – **godz. 18.00**
6. 12. – Boska Liturgia w święto męcz. archimandryty Grzegorza – **godz. 9.00**
8. 12. – Całonocne czuwanie – **godz. 18.00**
9. 12. – Boska Liturgia – **godz. 10.00**

Wydawca: Kaplica pw. św. męcz. archimandryty Grzegorza (Peradze),
ul. Lelechowska 5, 02-351 Warszawa
Redaktor: ks. Artur Aleksiejuk
Kontakt: ks.artur.aleksiejuk@gmail.com

Osoby pragnące wesprzeć finansowo wydawanie gazetki parafialnej proszone są o kontakt z ks. Arturem

Święty kapłan-męczennik Grzegorz Peradze

Wywyższamy Ciebie, męczenniku Chrystusowy Grzegorzu, i czcimy świętą pamięć Twoją, Ty bowiem modlisz się za nas do Chrystusa Boga naszego.

Żywot świętego

Św. Grzegorz Peradze urodził się 13 września 1899 roku w Bakurciche (prowincja Kacheti). Jego ojciec Romanos Peradze był proboszczem w miejscowej cerkwi. Po jego śmierci w 1905 r. wychowaniem Grzegorz i jego rodzeństwa zajęła się matka oraz brat ojca, również duchowny, proboszcz parafii w Kwareli.

Grzegorz Peradze pisał, że istotny wpływ na jego losy miała tradycja rodzinna, mówiąca o powołaniu jednego z przodków do kapłaństwa. Grzegorz, posłuszny tej tradycji, wstąpił do Szkoły Duchownej w Tbilisi, a następnie kontynuował naukę w Seminarium Duchownym, które ukończył z wyróżnieniem w 1918 r. Rewolucja bolszewicka i powojenny chaos w Rosji, a także agresja Sowieców na Gruzję w 1921 r. uniemożliwiły mu kontynuację studiów na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu w Tbilisi. Jako ochotnik wstępuje do wojska i walczy w obronie niepodległości Gruzji, a następnie wraca na uniwersytet. Dzięki staraniom ks. prof. K. Kekelidze, wybitnego specjalisty w dziedzinie literatury i liturgii starogruzińskiej, uzyskał zgodę na studiowanie za granicą. Pod koniec października 1921 r. Rada Katolikosatu Gruzji, której przewodniczył Katolikos-Patriarcha Ambroży I, wysłała Grzegorza do Berlina, gdzie miał on zdobyć wszechstronne wykształcenie teologiczne.

W Niemczech odbywa rozległe studia teologiczne i 26 lutego 1926 r. broni rozprawę doktorską pt. *Historia monastycyzmu gruzińskiego od jego początków do roku 1064*.

Po otrzymaniu tytułu doktora Grzegorz Peradze do kwietnia 1927 r. studiował w Brukseli u Bollandystów oraz na Uniwersytecie Katolickim w Louvain w Belgii. Później przez dwa miesiące pracował w bibliotekach British Museum i Bodleian Library – głównej bibliotece Uniwersytetu Oksfordzkiego. Następnie został zatrudniony przez Uniwersytet w Bonn – początkowo jako lektor języków ormiańskiego i gruzińskiego, a następnie w 1927 r. – jako docent. Od tego też roku nazwisko Peradze zaczyna być coraz bardziej znane w środowiskach naukowych.

W 1931 r. w greckiej katedrze w Paryżu Grzegorz Peradze składa śluby mnisze i przyjmuje święcenia kapłańskie. Niesie swoją posługę w gruzińskiej parafii w Paryżu, gdzie został mianowany jej pierwszym proboszczem. Tamże zakłada i redaguje rocznik naukowy *Dżwari Wazysa*. W styczniu 1934 r. Grzegorz Peradze w katedrze św. Sofii w Londynie otrzymuje w greckiej katedrze św. Sofii w Londynie godność archimandryty.

W 1933 r. zwraca na siebie uwagę metropolity Dionizego (Waledyńskiego), który skłania go do przyjazdu do Polski i proponuje mu stanowisko profesora patologii i kierownika seminarium patrystycznego w Studium Teologii Prawosławnej Uniwersytetu Warszawskiego. Od tego czasu prowadzi poświęca się pracy naukowo-dydaktycznej oraz czynnie uczestniczy w życiu licznej kolonii gruzińskiej w Polsce.

W chwili agresji hitlerowskich Niemiec na Polskę w 1939 r. o. Grzegorz postanawia pozostać w okupowanej Warszawie, mimo możliwości jej opuszczenia.

W tym czasie pomaga wielu ukrywającym się oficerom gruzińskim, którzy pełnili służbę w Wojsku Polskim oraz angażuje się w akcję pomocy i ukrywania Żydów.

5 maja 1942 r. wskutek donosu o. Grzegorz Peradze zostaje aresztowany i osadzony w więzieniu na Pawiaku. Jego pobyt na Pawiaku do listopada 1942 r. W tym czasie Kościół prawosławny mimo bardzo trudnej sytuacji czynił starania o zwolnienie o. Grzegorza. Udzielał też, jak można sądzić z jego listu do diakona Jerzego Berkmana-Karenina, pomocy żywnościowej i rzeczowej. Profesor Giorgi Nakaszidze na prośbę metropolity Dionizego interweniował nawet u władz niemieckich w jego sprawie – niestety, bezskutecznie.

Najprawdopodobniej 18 listopada 1942 r. o. Grzegorz został przewieziony do Obozu Koncentracyjnego Auschwitz. Kolejne próby uwolnienia więźnia także nie przyniosły żadnego rezultatu. 11 grudnia 1942 r. administracja Obozu Koncentracyjnego Auschwitz zawiadomiła telegraficznie diakona Jerzego Berkmana-Karenina, że o. Grzegorz Peradze zmarł w obozie 6 grudnia o godz. 16.45.

Na prośbę władz kościelnych Urząd Stanu Cywilnego Auschwitz nadesłał oficjalne świadectwo zgonu. Znajduje ono potwierdzenie w aktach Delegatury Rządu Rzeczypospolitej Polskiej na Kraj, dotyczących Obozu Koncentracyjnego w Auschwitz, za okres od 16 do 31 grudnia 1942 r.: „Obozy. Oświęcim. Po kilkutygodniowym pobycie zmarł tutaj (niedawno przedtem aresztowany) ks. Grzegorz Peradze prof. UJP Wydz. Teolog. , Prawa, Gruzjin, wybitny specjalista”.

W 1945 r. dwaj byli więźniowie obozu koncentracyjnego, których tożsamości nie ustalono, złożyli w Metropolii Prawosławnej w Warszawie ustne oświadczenie, że o. Grzegorz Peradze dobrowolnie zgłosił dokonanie kradzieży chleba, ratując przez to całe komando. Niestety, oświadczenie to albo nie zostało spisane, albo zaginęło, bądź czeka na odnalezienie. Jedynie metropolita Dionizy w liście do patriarchy Aleksego I z 1 lutego 1946 r. napisał: „...profesor naszej Sekcji Teologicznej, doktor filozofii, archimandryta Grzegorz Peradze, Gruzjin, absolwent Seminarium Duchownego w Tbilisi, a następnie Uniwersytetów w Bonn i Oksfordzie, znawca języków, poza ojczystymi – rosyjskim i gruzińskim – także francuskiego, niemieckiego i angielskiego, został aresztowany, wywieziony do obozu koncentracyjnego Auschwitz i tam rozstrzelany”, co może być nawiązaniem do informacji przekazanej przez owych dwóch byłych więźniów obozu w Auschwitz.

Wkrótce po zakończeniu II wojny światowej Gruzini Kościół Prawosławny rozpoczął proces kanonizacyjny o. Grzegorza Peradzego. Stało się też możliwe przygotowanie pierwszej sesji naukowej, poświęconej pamięci o. Peradzego, w 45. rocznicę śmierci, czyli 6 grudnia 1987 r. Prace nad życiem i spuścizną Grzegorza Peradzego nabrały rozmachu. Zebrane materiały i zeznania świadków umożliwiły kanonizację Grzegorza Peradzego. Miała ona miejsce 19 września 1995 r. na soborze lokalnym Kościoła gruzińskiego, gdzie o. Peradze został uznany za